

Izhaja tedensko.
Poština plačana v gotovini.
Uredništvo: Narodni dom,
Tajništvo Narodno-socijalistične stranke. Telef. št. 77.
Inserati po dogovoru.

NOVA PRAVDA

Posamezna številka stane K 150.
Upravništvo: Ljubljana, Gradšišče 7, levo. Telefon št. 77.
Naročnina: Mesečne 6 kron.
Glasilo NSS v Jugoslaviji.

Narodno-socijalistična stranka

sklicuje na dan 1. maja

velik majski shod

v veliko dvorano Mestnega doma ob IO. uri dop.

Somišljeniki! Vsi na shod v proslavo delavskega praznika! -- 1. maj je naš dan. -- **Čast delu!**

Popoldne se vrši velika delavsko-ljudska veselica v hotelu „Tivoli“.

Zvečer slavn. predstava v dramskem gledališču.

Govor nar. poslanca Deržiča

Govoril v konstituenti.

Gospodje narodni poslanci! Gospod minister za konstituento je v svojem govoru izvajal, da je načrt ustavnega odbora nekako delo vseh strank, ki so zastopane tu v ustavotvorni skupščini. Jaz se čudim, da gospod minister za konstituento ne pozna te naše ustavotvorne skupščine. Kajti stranka narodnih socijalistov ni bila zastopana v ustavnem odboru radi poslovnika, ki ga je izvolila izdati vlada gospoda Vesniča in ki ga je potem ta ustavotvorna skupščina s svojo vladno večino sprejela. Po tem poslovniku **majhne stranke niso imele pravice biti izvoljene v posamezne odbore, ako niso hotele pogaziti svojih načel** in se pridružiti obstoječim večjim ali manjšim strankam. Zato, gospodje, mi boste dovolili, da vam tu razložim stališče narodnih jugoslovanskih socijalistov do ustavnega načrta, ki ga je predložil naš ustavni odbor.

Po mojem mišljenju je ta ustavni načrt, kakor je izšel iz sej ustavnega odbora, jasno ogledalo razmer, v katerih je živel jugoslovanski narod po osvobojenju in ujedinenju. Razmer, v katerih je živel naš jugoslovanski narod pred vojno, mislim da ni potrebno podrobneje razlagati; kajti vsi vemo, da je srbski del našega naroda v bivši kraljevini Srbiji vodil ogromno in hudo borbo za priznanje naših pravic, za osvobojenje celokupnega jugoslovanskega naroda; mi pa tudi vemo, da je oni del jugoslovanskega naroda, ki je bil pod avstro-ogrskim režimom, zadnje decenije vojeval boj proti avstro-ogrski tiraniji in da se je z vsemi močmi trudil, da bi se rešil sto- in stoletnega robstva pod habsburškim jarmom.

Prišla je svetovna vojna, v kateri je najhujše trpel srbski del našega naroda v bivši kraljevini Srbiji. Te žrtve, ki se jim mora klanjati vsaki jugoslovanski državljani, so prinesle to, o čimer smo mi desetletja in desetletja sanjali in o čimer so peli naši največji pesniki, bodisi srbski, hrvatski ali slovenski: ta borba je bila kronana s takim uspehom, za kakoršnega se mi ob početku vojne nismo upali niti misliti: kronana je bila z ujedinenjem in osamosvojitvijo jugoslovanskega naroda v eni enotni državi. (Klici Tako je!)

Če je govornik skrajne levece gospod dr. Sima Markovič v svojem govoru poudarjal, da naš jugoslovanski narod ni bil pripravljen na ujedinenje, ko je prišel prevrat, postavim jaz protitezo in rečem, da ta

jugoslovanski narod je bil pripravljen na ujedinenje.

(Ploskanje.) Zadnji dve leti svetovne vojne sem imel priliko potovati po vseh pokrajinah, koder prebiva jugo-

slovanski narod, od Skadra pa dalje proti Ferisoviču, Nišu, Crni gori, preko Hrvatske in Slovenije in moram reči, da je jugoslovansko delavsko ljudstvo brez razlike plemena in vere komaj čakalo, da se zruši stari režim in da se ljudstvo ujedini. (Tako je!)

Postaviti pa moram tudi drugo protitezo, da namreč

na prevrat in na ujedinenje niso bili pripravljeni tisti, ki so po ujedinenju vzeli oblast v svoje roke.

V naš skupščini imamo dva velika bloka, ki bijeta danes boj drug proti drugemu. Na eni strani imamo takozvani meščanski buržuazni blok, ki je ugodnejši čas, da si zagotovi za ožje desetletja premoč, supremacijo in vladno nad celokupnim jugoslovanskim narodom. Na drugi strani pa imamo proletarsko maso, ki si ni znala tekom dveh let in pol obvarovati tiste svoje pozicije, ki ji gre po njenem delu in njenem pomenu za državo in narod. (Medklici: „Kje so pa seljaki?“) Gospod medklicatelj, tudi na to dobite odgovor.

Rekel sem, da je bila na eni strani buržoazna stranka, ki je smatrala dobo po prevratu za najugodnejši čas, da si zagotovi nadoblast za decenije in decenije. Ta stranka je videla, da se naše ljudstvo v ekonomskem in političnem oziru še ni tako daleč povzpelo, da bi moglo z zdravim razumom presoditi, kaj je dobro in kaj je slabo. Jansen dokaz za to so bili govori gospodov predgovornikov iz vladne večine, ki so se cedili patriotizmu in ne vem česa še vsega in ki so se sklicevali celo na naše najboljšje ljudi, ki so prelili kri za ujedinenje, češ, da moramo radi njih glasovati za ustavni načrt. Toda gospodje, oprostite mi, mislim, da so dotični govorniki tako govorili samo radi tega, da bi uspavali maso delavskega jugoslovanskega ljudstva, da bi se ta masa ne zavedala svojih pravic in dolžnosti do te države in da bi stranke sedanje vladne večine še dalje obdržale državno moč v svojih rokah.

Če je gospod medklicatelj rekel: Kje so mase naših kmetov, našega kmetijskega ljudstva? moram jaz poudariti eno: te mase kmetijskega ljudstva so v teku štirinajsetletnega klanja pretrpele največ. Toda te mase so se dale zapeljati od zastopikov velekapitalističnih strank, so se dale zapeljati od ljudi, ki so samo radi tega govorili o patriotizmu, da so kmete lahko sami socijalni in gospodarsko izkoriščali.

To vidimo prav tako pri pravoslav- nikih kakor pri katoličanih. Najbolj ek-laktanten dokaz za moje trditve pa imamo pri Bratih Muslimanih. Tam je šla masa ljudstva skupaj z najvišjo in-teligenco kot predstavnicjo najhujšega

kapitalizma, ki so ga dajali vladajoče-mu sloju Alah in razni Sultani; ta in-teligenca je s pretinjami in s tem, da je v ljudeh vzbujala strah, da hočejo v na-ši državi pritisniti Muslimane ob zid, zapeljala onega muslimanskega kmeta in delavca, ki sta ga v Bosni stiskala beg in aga prav tako, kakor njegovega brata pravoslavne ali katoliške vere.

Na drugi strani pa so šle na delo meščanske stranke, ki so videli, da je sedaj najlepší čas, da se zasigura- raju nadvlado tudi v bodoče. Prišel se je boj med kapitalističnimi stran-kami iz stare kraljevine Srbije in med kapitalističnimi strankami, da se tako izrazim „iz preka“. Gospodje, mislite kakor hočete, toda jaz sem prepričan, da je boj prejšnjih srbijanskih bank proti prejšnjim prečanskim bankam povzročil, da se je izvedla valutna re-lacija 1 : 4 in da se je s tem uničilo narodno gospodarstvo jugoslovanske- ga kmeta in delavca tako, da je danes naša Jugoslavija kot ena najbogatijih držav nekako „ruglo“ celi Evropi in celemu svetu. (Medklici: „Idite v Av- strijo!“) Mi ni treba! Jaz se zava- rujem proti takim medklicem, ki mene ne tangirajo in ki mi ne imponirajo. Jaz vem, da smo narodni socijalisti — prav tako Slovenci kakor Hrvati —

med vojno največ trpeli in da so bili najboljši možje leta in leta v ječah za- radi srbofilstva. (Poslanec Pribijević Milan: „A kako vi možete našu drža- vu nazivati trulom.“ Nemiri.)

Sumljivi znaki so se pokazali ta- koj pri sestavi naše prve skupne vlade. Govorniki prav tako iz vladnih kakor iz opozicijskih strank so že povdarjali, da se je akt ujedinenja iz- vršil 1. decembra 1918, ko je narodno večje takaj s kraljevo srbsko vlado proglasilo ujedinenje troimenega ju- goslovanskega naroda v eno celoto in ko je regent Alesander na to ujedine- nje pristal in ga potrdil. Nato se je se- stavila centralna vlada in prišlo je Narodno Predstavništvo. Gospodje, bodimo odkritosrčni! Roko na srce in povejte mi, kaj je to Narodno Pred- stavništvo naredilo? Storiло ni ničesar drugega, kakor da so vladajoče stran- ke podpirale svoj velekapital, da so si jugoslovanske banke potom raznih iz- voznice in raznih konsorcijev napravile velik kapital, da so se s tem te banke direktno vzele državno gospodarstvo v svoje roke; država je pa imela od tega samo škodo in mi imamo radi te- ga danes precej milijard preveč papirja in dolga pri Narodni banki.

Dalje prihodnjč.

Jugoslavija.

Ljubljana, 28. aprila 1921.

(Ustava. — Ime naše države. — Be- ograjsko časopisje.)

V konstituenti se vrši sedaj ge- neralna debata o ustavi. Ustavni načrt, ki ga je izdelala vlada oz. ustavni odbor je prišel sedaj pred konstituan- to. In poslanci vseh strank imajo sedaj priliko da povejo svoje mnenje o vse- skoraj vseh strank. Demokrati, radi- kalcji in slovenski samostojneži so hvalili načrt ustave. Seveda so te stranke hvalile načrt ustave na vse pre- tege, ker so ga same izdelale. Kdo ne hvali svoje delo. Če je pa ustava do- bra, je pa druga stvar. Razun dem., radi- kalcjev in samostojnežev so vsi pre- pričani, da je ustavni načrt ne samo slab, temveč celo prav slab. Ustava je prirojna tako, kakor to prija stran- karskim koristim demokratov, radi- kalcjev in samostojnežev. Pa tudi strankarskim namenom ne bode kori- stila ta spakodrana ustava, ker danes ljudstvo to že uvideva in bode pri pri- hodnjih volitvah prav pošteno pome- dlo z demokrati in samostojneži.

Poslanci drugih strank so pa prav pošteno udarili po ustavi. Tudi poslanec dr. Trumbič, kateri ne pripada nobeni stranki in katerega je smatrali enim najboljšim Jugoslovonom je po- vedal v svojem govoru, da je ustava slaba in da bode glasoval proti ustavi.

Ustava, katero mislijo sprejeti je v resnici skrajno slaba. Mi se naravnost bojimo, da bode ta ustava naši državi še hudo škodovala. Toda z ljud- mi, ki so to ustavo napravili se ne da govoriti pametne besede, oni drviijo s polno paro v prepad, s seboj pa vlečejo žalibog tudi državo.

12. maja se bode v konstituenti glasovalo ali bo ta slaba ustava spre- jeta ali ne. Danes se še ne ve ali bo za ustavo glasovala večina poslancev ali ne. Kakor smo že poročali, so se vladi skujali Muslimani iz južne Srbije. Oni hočejo imeti „pare“. Ti Muslimani ho- čejo, da se jim da denarja, kakor se ga je dalo Muslimanom iz Bosne, zraven pa seveda hočejo, da se jim odkupijo prav mastno njih veleposestva o prili- ki agrarne reforme. Stari lisjak Pašič sedaj prav pridno baranta s temi Mu- slimani in skoraj gotovo je, da bo skle- nil na račun davkoplačevalcev kupčijo za Muslimani. Pašič je namreč silno bo- gat mož, tudi v južni Srbiji in Makedoniji ima svoja posestva in njemu bo

samo v korist, ako se dovoli Muslima- nom denar za njihova posestva, kajti potem pride tudi Pašič na svoj račun in on bo dobil denarja. Tako se dela v Jugoslaviji politika, tako se ustvarjajo naši temelji, naša ustava. Ali se je po- tem čuditi, da nas ima inozemstvo za manjvredno državo ter nas sploh ne spoštuje bolj kakor kako afrikansko državo. Res daleč smo prišli in to po- sedaj se bode glasovalo.

tuanti tudi o imenu naše države. Ka- kor je znano, so za ime Jugoslavija Slovenci in Hrvati, za ime kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev pa Srbi. Demokrati so za časa volitev obljublja- li, da bodo dali naši državi ime Jugos- lavija. Toda oni člani demokratske stranke, ki so Srbi, o tem imenu noče- jo ničesar slišati in tako so se vdali tu- di slovenski in hrvatski demokrati in so bili v ustavnem odboru za ime kra- ljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tako so ti slovenski in hrvatski demo- krati ogoljufali volilce.

Srbi so na ime Jugoslavija strašno hudi, to se pravi srbski politiki, pri Sr- bilih moramo namreč vedno ločiti nar- od od politikov, narod je dober, poli- tiki pa niso bogve kaj vredni. Ako se čita srbske liste se mora človek prijema- ti za glavo, kako pišejo o imenu Jugoslavija. Nemogoče, da bi mogli prinašati take stvari, kajti naš list je tako dostojen, da ne more pasti na ta- ko nižino, kakor je del takozvanih ve- liko srbskih listov.

Znano je tudi, da beograjsko ča- sopolisje ne stoji na veliki višini, kar je najhujše, pa je to, da vedoma laže in potvarja resnico. Dela prilično tako, kakor demokratski in klerikalni listi pri nas. V zadnjem času pa je preko- silo samega sebe.

Mi smo v zadnji številki „Nove

Pravde“ poročali, da je visokošolska

mladina v Zagrebu na zborovanju

sklenila, da se mora naša država ime-

novati Jugoslavija.

Toda čujte, kaj je poročal o tem

zborovanju del beogradskega časo-

pisja. Ti listi so poročali, da je zagreb-

ška visokošolska mladina sklenila, da

se mora imenovati naša država kralje-

vinna Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vi-

dite tako je beogradskega časopisja. In

te manire beogradskega časopisja po-

znajo tuje države in mi se čudimo, da

druge države ne ravnajo z nami dru-

gače kakor s culukafri.

Občinske volitve v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj.

Naslednja tabelica kaže razmerje oddanih glasov v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj. Iz te je razvidno, da smo napredovali v vseh mestih in sicer znatno napredovali.

Ljubljana:

Volišče	NSS			JSDS			KSJ			SLS			SKS			JDS		
	Štev. glasov		več ali manj	Štev. glasov		več ali manj	Štev. glasov		več ali manj	Štev. glasov		več ali manj	Štev. glasov		več ali manj	Štev. glasov		več ali manj
	28. XI. 1920	26. IV. 1921		28. XI. 1920	26. IV. 1921		28. XI. 1920	26. IV. 1921		28. XI. 1920	26. IV. 1921		28. XI. 1920	26. IV. 1921		28. XI. 1920	26. IV. 1921	
I.	117	155	+38	82	50	-32	97	73	-24	271	242	-29	5	-	281	230	-51	
II.	69	85	+16	67	54	-13	81	63	-18	135	109	-26	3	-	274	235	-39	
III.	43	49	+6	79	52	-27	50	43	-7	106	92	-14	4	-	227	208	-19	
IV.	96	101	+5	194	135	-59	134	91	-43	155	135	-20	17	-	216	203	-13	
V.	130	128	-2	92	72	-20	72	40	-32	130	107	-23	14	-	377	334	-43	
VI.	103	141	+38	79	66	-13	55	34	-21	119	92	-27	8	-	414	355	-59	
VII.	108	108	-0	86	74	-12	127	81	-46	98	91	-7	9	-	265	252	-13	
VIII.	59	95	+36	70	47	-23	46	33	-13	165	125	-40	10	-	312	255	-57	
IX.	51	59	+8	53	29	-24	84	60	-24	103	93	-10	4	-	160	140	-20	
X.	61	69	+8	43	29	-14	59	32	-27	139	122	-17	6	-	164	142	-22	
XI.	70	77	+7	55	40	-15	149	99	-50	144	132	-12	12	-	122	116	-6	
XII.	33	37	+4	49	11	-38	106	74	-32	97	103	+6	20	-	167	128	-39	
XIII.	111	102	-9	105	78	-27	220	158	-62	50	54	+4	14	-	114	114	-0	
XIV.	138	120	-18	104	71	-33	219	170	-49	50	57	+7	14	-	103	97	-6	
Skupaj	1189	1326		1158	808		1499	1051		1762	1554		140		3196	2809		

Maribor:

590	679	+89	917	940	+23	420	325	-95	413	496	+83	28	-	-28	484	499	+15
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	----	---	-----	-----	-----	-----

Celje:

															285	304	+19
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	-----	-----

Ptuj:

81	120	+39	183	213	+30	111	-	-11	37	-	-37	13	-	-13	93	123	+20
----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---	-----	----	---	-----	----	---	-----	----	-----	-----

V Ljubljani so izvoljeni naši tovariši: 1. dr. Tone Jamar, zdravnik; 2. Karel Urbančič, poštni nadoficijal; 3. Tone Malgaj, pleskar; 4. Ivan Tavčar, uradnik; 5. Franc Rupnik, strojevodja; 6. Anton Pesek, tiskarnar; 7. Jakob Babnik, inštalater; 8. Josip Ambrožič, učitelj.

V Mariboru so izvoljeni naši tovariši: 1. Franc Jarh; višji revident; 2. Franc Selinšek, železničar; 3. dr. Ivan Jurečko, okrajni zdravnik; 4. Franc Novak, brivec; 5. Josip Konič, pol. poduradnik; 6. Ivan Roglič, žel. revident; 7. dr. Franc Rostohar, profesor; 8. Franc Francé, davč. upr.; 9. Rudolf Segá, bančni uradnik.

V Celju so izvoljeni naši tovariši: 1. Zabkar Karol, skladiščnik; 2. Koštomaj Franc, brivec; 3. Kramar trgovec; 4. Beranič, profesor; 5. Gobec, knjigovodja; 6. Modic, sodni oficijal.

V Ptuj so izvoljeni naši tovariši: 1. Vinko Šerona; 2. dr. Lud. Jenko; 3. Ciril Tušek; 4. Simon Führer; 5. Bernard Mikuletič; 6. Anton Blažek.

Sijajna zmaga narodno-socialistične misli v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj.

26. t. m. so se vršile v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj občinske volitve. Medtem, ko do tih pred volitvam ni bilo opaziti ostrega boja, je dosegel volilni boj zadnje tri dneve vrhunec politične strasti.

Naša stranka je ves čas volilnega boja prirejala sestanke in shode na katerih se je stvarno razpravljalo o gospodarskih programih v občinah, ki jim je bilo izvoliti nove občinske odbore.

Da je uživala naša stranka vseh slojih slovenskega delavnega ljudstva največje simpatije, so pričali neovrgljivo naši shodi in sestanki. Naši nasprotniki so opazovali rast naše stranke s črno zavistjo in kovali so načrte, kako bi nas uničili.

Sami korumpirani do mozga, so se bali trenutka ko bode narod obračunal in sicer pošteno obračunal s pijavkami. Za korupcijo ni večje nesreče kakor sta to resnica in pravica. **Ubijmo resnico in pravico, so si mislili naši nasprotniki in vladali bodemo nemurnemu ljudstvu dalje.**

In kar so mislili so sklenili in kar so sklenili so izpeljali. Svoj ostudni napad so si prihranili za zadnje dni. V nedeljo 24. t. m. zjutraj je prineslo demokratično „Jutro“ nesramen napad na kandidata naše liste Anton Pesek-a v Ljubljani.

Na komando z generalnega štaba so zalajali vsi demokratični listi v vseh slovenskih mestih in začela se je najostudnejša gonja proti stranki. Tako podlega boja še ni videla Slovenija, tako nizko še ni padla nobena slovenska stranka, kakor so padli demokrati. Sram nas je, da se imenujejo taki ljudje Slovenci. In oni imajo še drznost, da pravijo, da je cvet Slovencev v njihovi stranki. Slovenci, sedaj še-le vidimo kaki ljudje so nas vodili, sedaj so se nam odprle oči popolnoma.

Od danes naprej bo za nas beseda demokrat označba enaka oni, ki jo je nosil Kajm na čelu, ker je ubil svojega brata. V stranki, ki je možna takih lumparij, morajo biti le taki ljudje, ki se s takim vodstvom strinjajo in kdor je še danes demokrat, ta je tak kakor so demokrati voditelji. Toda prišla

bo ura, ko bode slovenski narod za vedno obračunal z ljudmi, ki se ne ustrašijo napraviti največje lumparije.

Ako prečitamo demokratične liste, ki so izšli zadnje dni pred volitvami in ki so skušali eden drugega prekositi v surovosti in podlosti potem je za naše pristaše pač sveta dolžnost, da vržejo enkrat za vselej ogabne liste iz svojih stanovanj.

In kljub demokratični podlosti, kljub vsej nizkotni gonji je naša misel napredovala, so se naše vrste ojačile in to ne more reči nobena druga stranka.

Napredovali smo v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj.

V Ljubljani so dobile vse stranke manj glasov kakor pri volitvah v konstituanto, edino naša stranka je dobila več glasov, kakor pri zadnjih volitvah v konstituanto. Bankokrati in verižniki so nas opljuvali, nas teptali, a dobro slovensko ljudstvo je nam zaupalo in kako zaupalo. Slovensko ljudstvo je dalo naši stranki največje zaupanje. Vse stranke so zgubile volilcev, edino naša stranka jih je pridobila. Hvala tebi slovensko ljudstvo. Slovensko ljudstvo nisi se varalo, tako zvesto kakor si nam zaupalo, tako zvesta bo tebi slovensko ljudstvo naša nar. - soc. stranka služila. Za narod, za delavno ljudstvo hočemo delati, svobodo hočemo dati našemu narodu, dela in kruha hočemo priboriti našemu delavnemu ljudstvu, ker naše delo pojde za tem, da pomagamo po vseh svojih močeh slovenskemu delavnemu ljudstvu.

Sedaj po volitvah pišejo drugače. Najgnusnejši liberalni list „Jutro“ piše:

Del komunističnih in socialističnih glasov je prešel v narodno-socialni tabor. Nas bi to iskreno veselilo, ako bi se ta stranka uveljavljala več s pozitivnim delom in manj s demagoškimi, ponekod zelo revolucionarnimi frazami. Tako pa izgleda, da je del delavstva krenil v narodno-socialistični tabor zgolj iz želje, da sedaj poskusi še pri tretji „socialistični“ stranki. Narodno-socialistična stranka je sicer doživela veliko razočaranje, ker se je vdajala pretiranim nadam in je n. pr. v Ljubljani računala kar na 16 mandatov, vendar je mogla tu napredovati za 134 glasov in tudi v Mariboru nekoliko pridobiti. V Celju in Ptuj pa se ni obnesla. Ni dvoma, da se nahaja v tej stranki še vedno precejšen kontigent meščanskih glasov: znak vladajočega splošnega nezadovoljstva, pojav vojne psihoze. Sedaj bo NSS imela priliko, da v pozitivnem delu pokaže, koliko je na njej zdravega. Razni pojavi zadnjih dni sicer ne upravičujejo prevelikega optimizma, morda pa se bo stranka le očistila elementov, ki so jo tako zelo kompromitirali.

Ali jih vidite te hinvavce „iskreno bi jih veselilo“, toda kaj, ko bi mi propadli. Enostavno si pa prepovemo, da nam bodè najbolj surov slovenski list kaj predpisaval. Da, mi bomo očistili politiko elementov, ki kompromitirajo cel slovenski narod, tisti elementi so sloveski demokrati. V slovensko politiko mora priti poštenje, katero so ravno zakopali demokrati.

Staro liberalni „Slov. Narod“, ki je pred volitvami hitel, da v gnusnosti ni čisto nič zaostal za surovim „Jutrom“ pa piše:

Toda v bodoče bo tudi naša stranka (to je demokratična) morala bolj, kakor doslej, upoštevati želje širokih volilskih vrst, ako bo hotela uspešno konkurirati z ostalimi strankami, ako bo hotela ne samo obvarovati svoje pozicije, marveč tudi napredovati. Pri tem predvsem ne bo smela omalovaževati narodno-socialnega gibanja, ki se — le bodimo odkritosrčni — vedno bolj uveljavlja v našem javnem življenju. Ahotno ali pa vsaj malo srečno bi bilo, ako bi hoteli v tem oziru igrati vlogo ptiča noja ter delati politiko, ki bi ne računala z dejanskim položajem.

Naravnost presenetljiv pojav pri teh volitvah je padanje socialno-demokratičnih glasov. Pred volitvami so bile kombinacije drugačne: računali so s silnim ojačenjem soc. dem. stranke. Zgodilo se je nasprotno. Bili so torej pogrešni oni računi, ki so stavljali v našo politično bilanco socialno demokratično stranko kot stranko sigurne bodočnosti. Zdi se, da so se široke mase našega ljudstva jele odvrčati od mednarodnega evangelija in da pridobiva polagoma, a vedno več pristašev blagovestje zdrave narodne ideje. Morda je to naravni razvoj. Iz francoske revolucije je sprvo vznikla narodna ideja, morda bo tudi sedanja svetovna revolucija imela eno svojih posledic — silno ojačenje nacionalizma. Je to sicer paradokso, izključeno pa to ni, saj je stara stvar, da se zgodovina ponavlja. Zato smo mnenja, da bi bilo zgrešeno, ako bi posebno mi Slovenci iz samega navdušenja do nekaterih nesporno dobrih socialističnih doktrin hoteli postavljati v kot ali pa celo pred prag narodno idejo, ki je bila v preteklosti za nas edino spasonosna in ki bo tudi v bodočnosti še igrala, o tem ni nikakega dvoma, veliko, morda celo odločilno vlogo v našem javnem življenju.

Torej pripozna to liberalno glasilo v svoji notorični klepetavosti, da demokrati za malega človeka niso ničesar napravili. To je vredno, da pribijemo, ker je to jako dragoceno pripoznanje in ker liberalcem resnica le malokdaj uide iz ust.

Se več vredno pa je pripoznanje te stare klepetulje, da je internacionalni kapitalizem računal le z internacionalno socialdemokracijo. Kaj ne, kako lepo so si razdelili kožo uboge pare. Anton Kristan vodi kot internacionalni kapitalist ubogi slovenski proletarijat za nos, internacionalni

kapitalizem pa vodijo bančni ravnatelji. V tem pa vstane uboga slovenska delavna para in da eno klofuto na desno, eno na levo in v internacijonalnem pokretu bankokracije nastane grozna zmešnjava in v tej zmešnjavi povejo potem naenkrat resnico.

Dobro je tudi, da izvemo iz „Slov. Naroda“, da se demokratični stranki čudno zdi, da narodna ideja raste. Verjamemo, da bi bili internacijonalni kapitalisti rajši internacijonalni proletarijat, ki ga vodijo ljudje ala Kristan. Toda iz te moke ne bo kruha. Mi slovenski in sicer narodni delavci bomo potrkali na vaša internacijonalna kapitalistična vrata s tako močjo, da se boste ustrašili še malo hujše kakor ste se ustrašili pri teh volitvah. Kakor vidimo iz „Slov. Naroda“, so hoteli naši internacijonalni kapitalisti zadušiti narodno misel v našem narodu. Mislili so, da je že mrtva in sedaj se s čudom vprašajo, kako je mogoče, da je narodna misel še tako živa. Hinavci, zahrbtnježi, škodljivci naroda, vedite da bode narodna misel tista, ki bo vas pometla iz političnega odra in sicer prav kmalu. Slovenska buržuazija je zaigrala slovensko Koroško, slovensko delavno ljudstvo si bo znalo slovensko Koroško zopet dobiti.

Sliši lažislovenska drugače pa internacijonalna buržuazija, sliši, s lo-

venski narod vstaja sedaj. Sedaj pride na površje pravi slovenski narod in to je slovensko delavno ljudstvo. Slovensko delavno ljudstvo bo prenovilo slovenski narod, prenovilo ga bode tako, da bode slovenski narod vreden stopiti v vrste vseh drugih narodov.

Volilcem v ostalih občinah Slovenije.

Kakor vidite je naša narodno - socialistična misel v naših mestih naravnost sijajno napredovala. Kljub vsem lumparijam, ki so jih uganjali demokrati, smo častno zmagali. Volilci! V nekaj dneh boste volili v vaših občinah. Delajte neumorno in pripravljajte se na veliki dan volitve. Tovariši v glavnih mestih so nam pokazali, da narodno - socialistična misel napreduje. Od vseh strank je naša stranka edina, ki je narodna, edina, ki je socialistična. Naša stranka je edina, kateri je napredek in dobrobit slovenskega delavnega ljudstva res pri srcu. Častna naloga za vsakega narodnjaka in socialista je, da gre v boj za naša načela.

Mestna občina Kočevje je po zaslugi naših kočevskih tovarišev popolnoma v naših rokah. V Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptujju je bila naša zmaga častna. Volilci, zastavite vse sile, da pojde naša stranka povsod zmagonosna iz boja.

je bilo vloženi v Zagorju 5 kandidatnih list s skupno 240 kandidatov (vsak četrti volilec je kandidat). JDS in SKS sta predložile skupno listo, vse druge stranke bodo nastopile pri volitvah samostojno. Ko so se sestavljale liste in pobirali podpisi kandidatov, se je zapazilo nečedno in zvito postopanje nekaterikov iz JDS stranke. Posebno je graje vredno in nečastno, da se je pri agitaciji zatajila njih lastna JDS stranka in so pod firmo v Zagorju nepoznane in neobstoječe „Gospodarske stranke“ lovili obrtnike in druge volilce. Tudi v Zagorju razpadla JSDS bi se rada opomogla, ter vabi steklarje in druge, ki so bili dosedaj pri komunistih v svoji vrste, pa delavci nezaupajo stranki, katere voditelji gledajo v prvi vrsti za svoj lastni žep. Zavedni in pošteno misleči slovenski delavci in obrtniki in uslužbenci, naša stranka je in naj bode NSS, ker imate že dovolj slabih izkušenj z dosedanjimi absolutističnimi voditelji kapitalističnih in internacijonalnih strank, ki so radi protiljudske tendence, izgubili med zavodno maso vse zaupanje. Res so danes, ko se bližajo volitve nekateri kapitalistični priveski zelo prijazni in zgovorni, da celo usiljivi, pa kdor ima pravi značaj ne bode nasedel nastavljeni pasti in vabljivim obljubam, temveč bode z zaničevanjem obrnil hrbet tem zvitem priganjačem.

Ptuj. 17. števil. Ptujškega lista ima v delu NSS. Iz vsega, kar se je napisalo oziroma natiskalo v tem listu zveni samo strah pred NSS. Kaj vse ne vidijo gospodje okoli Ptujškega lista v nas! Narodni nismo! Slovenstva, ne nosimo na jeziku, nosimo ga v srcu in kažemo ga v dejanju in to jih jezi: Vprašamo: kedo je na mestnem uradu v letu 1920, 1921 delil Nemcem, nemčurjem koncesije? Mar li pristaš NSS? Kedo je zastopal nemško nemčursko stranko, kadar jim je vlada stopila malo na žep? Ali so bili to pristaši NSS?! Kedo je štivil nemška posestva, ko jih je NSS hotela spraviti pod državno nadzorstvo? Menda vendar ne NSS! Kedo ni storil pravočasno korakov, da se odpravijo nemški zavodi, nemške inštitucije, ki še danes delajo sramoto mestu, ter vsebujejo veliko nevarnost, ker živimo v obmejnih po nemštvu okuženih krajih? Je bila to NSS?! V trgovskem gremiju je še danes slovensčina papastorka, ker se še danes boje gotovi odločno nastopiti proti tem par Nemcem oziroma nemčurjem, ki so v prejšnjih časih imeli vodilno besedo. Ali spadajo ti popustljivci morda tudi v vrste NSS?! V mestnem gospodarstvu je zavoženo, zelo zavoženo, kljub trditvam, da ni tako. Kedo je gospodaril ondi, menda ne NSS?! In razdirali so narodni socialisti! Da se ne smejemo! Gospoda, vemo to, da ni prijetno delovati pod kontrolo! Pa zdravo je, dobro je! Zdrava kritika je povsod dobra. Nismo vam delali krivice. Če pa smo pokazali na vas, ste bili sami krivi. Vaše delovanje je izzvalo našo pra-

vično kritiko. V uvodniku trdite, da niste osebno napadali; a vsa številka pravzaprav samo mrgoli osebnih napadov. Najnagnusnejše pa je, da niti žen ne puščate v miru! Govorite, da se v mestnem gospodarstvu mora znati varčno gospodariti. Med mestnimi gospodarji ni bilo narodnih socialistov in vendar se ni ne dobro, ne varčno gospodarilo, kar bo pokazala bližja bodočnost. Danes, ko ste sami, zabavljate čez Rožeta! Takrat, ko ste ga imeli med sabo, ko vam je puntal ljudstvo, ko je propagiral združenje z Avstrijo, ko je ljubkoval z Italijani, ko vam je brusil svoje neslanosti in neotesanosti v brk, takrat, gospoda moja, niste storili koraka proti njemu; ne, dovoljevali ste mu največje ugodnosti, zatisnili ste obe oči, da je lahko ušel preko meje. Deloval je protidrjavno, vedeli ste za to, a niste se ganili! Danes je mož v Mariboru, toraj na še bolj vročih tleh, kakor ptujskih, ter živi z mastnim dohodkom 8000 K mesečno, kljub temu, da ima JDS vso moč v državi. So li takim detajlom krivi tudi narodni socialisti?! — Neokusno je danes govoriti v tonu Ptujškega lista o beguncih. Dragi, velik kos storjenega dela v naših krajih so opravili oni, saj so bili vajeni drugačnega dela, nego ljudje, ki so tu živeli od same vase zaljubljenosti. Le spomnite se prvih časov po prevratu! Delali so vam, a vi jih psujete, da razdirajo, ker živite v mislih, da samo to je delo, ki se vrši po vašem diktatu. Omenjate razne „Jenkijade“. Dobro! Tisti, ki je brez greha naj vrže prvi kamen! Dokler se bo pa v Ptujju v toliki meri častil bog Bachus, toliko časa nimate pravice kazati na druge. Dokler se bodo po mestnih ulicah zibale postave v objektu Bachovem pri belem dnevu, toliko časa nimate pravice kritikovati prečutih noči vam neljubih oseb. Danes trdite, da se je mestni fizikat odpravil radi raznih „Jenkijad“, a v odpuštnem dekretu stoji, da se opuščajo izdatki za fizikat, da se opuščajo izdatki za fizikat. Hvalisanje svojih kulturnih naprav v Ptujju v prihodnje raje pustite, ker tudi tu so koti, ki bi rabili luč. K sklepu pa še to; malo preveč vpijete, da ste edina državotvorna stranka! Mi vsi hočemo dobro, krepko, močno državo, k v kateri bo našel vsak svojo domovino. Različna so samo pota, različna so samo stremjenja, ki nas bodo privedla do cilja!

Ptuj. Na deželno vlado v Ljubljani stavimo vljudno vprašanje, če ve za ostudne napade in Straži, ki se tičejo osebe dr. Pirkmajerja, vodjo okrajnega glavarstva v Ptujju. Ako so napadi neosnovani, zakaj vlada v lastnem interesu ne prisili vodjo, da prime uredništvo za ušesa? Ako pa temelje napadi na dejstvih, naj vlada ukrene, kar je v tem slučaju potrebno. Molčanje pa jemlje vladi in osebam, ki jo pri nas zastopajo, vso avtoriteto in ves ugled! Toraj prosimo!

Slovenija.

Proslava 1. majnika!

Izobraževalno delo.

Komur je mar bodočnost naroda in države, skrbj tudi za umstveno izobrazbo onih, ki bodo nekoč temelj svobodni domovini. Vsak duševni delavec mora svoje znanje in zmognosti podati tistim, kateri so izobrazbe najbolj potrebni, t. j. naraščaj manualnih delavcev. — Izobrazba duha in srca je predpogoj vsakemu javnemu delovanju, tudi političnemu. Brez srčne kulture, brezizobraženih državljanov — somišljenikov nima tudi nobena politična stranka bodočnosti. Vsak kateri šteje glasove po množestvilni masi, pridobljeni za strankarske namene z demagoškimi frazami in političnim slepomišljenjem in pri tem prezira, ovira ali omalovažuje kulturno stremljenje poedincev kakor celote, ni vreden, da bi zastopal interese skupnosti, najmanj koristi malega človeka.

Naša mladina hrepeni po nadaljni izobrazbi. Med vojno je dostikrat zašla v slabo družbo, kjer je čutila slabe materijalne in moralne posledice.

V svrhu nadaljevanja zahtev, ki jih tirja domovina od vzgojevalcev, se je ustanovilo društvo „Bratstvo“. Društvo praznuje v nedeljo v hotelu „Tivoli“ prvi majnik s sodelovanjem mladih članov in članic. Na dnevnem redu so deklamacije, predavanja in E. Ganglova enodejanka: „Dva svetova“.

Sodeluje godba ZJZ in lastni tamburaški zbor, ki tvori zelo agilen odsek „Bratstva“ ter je po številu eden največjih tamburaških zborov. Pokazimo 1. maja mladini, da upoštevamo njeno resno stremljenje po nadaljni izobrazbi. Na delavski praznik vsi prijatelji mladine v hotel „Tivoli“! Začetek ob 3. uri popoldne — vstopnina 2 dinarja.

Izobraževalno društvo „Bratstvo“ v Ljubljani priredi v nedeljo praznovanje prvega majnika v hotelu „Tivoli“ s sledečim vsprejdom:

- 1.) Pozdravni nagovor.
- 2.) Ivo Peruzzi: Mi vsi, ki trpimo, deklamacija.
- 3.) Oto Zupančič: Kovaška, deklamacija.
- 4.) Narodna pesem: Smrt majke Jugovičev, deklamacija.
- 5.) Dernoč: Gozdovi so nam zašumeli, deklamacija.
- 6.) C. Petrovec: Iz sužnostj v svobodo, predavanje.
- 7.) Tamburaši — Brož: Danici, koračnica. Jadranski valovi, koncertni valček. Bosotti: Oprosti o majka! Brač solo

s spremljevanjem tamburaškega zbora. Potpourj hrvaških napevov. Brož: Banovec, koračnica.

8. E. Gangl: Dva svetova, enodejanka.

Začetek ob 3. uri popoldne; vstopnina 2 dinarja.

Izobraževalno društvo „Bratstvo“ v Ljubljani. Odbor.

Volitve v bolniško blagajno.

Gospodje sodrugi, ki pašalijo v blagajni, se čutijo da bodo pri volitvah v blagajno odrčali. Zato vlada pri ravnateljstvu mrzlična delavnost, popravlja se službeni red, da se gotovim sodrugom ohrani korito, nezanesljive uradnike in take, ki niso zadovoljni z vsem kar delajo ti gospodje, se odstavljajo od vodilnih mest, druge premešča, tako bodo imeli gospodje pri ravnateljstvu lahko delo, da izvedejo volitve, kakor si jih sami žele. Ne bo tem gospodom dosti pomagalo, za to bomo že mi preskrbeli, da bodo šle volitve nekoliko bolj trdo. Sicer pa opozarjamo vlado že danes na ta dejstva, posebno pa, da se poveri vladnemu komisarju, da izvede volitve in morda pogleda nekoliko bolje v notranje poslovanje blagajne. Prepričani smo, da bo marsikateri uradnik marsikatero tajnost izdal ko bo prepričan in gotov, da ne bo mogel več vihteti biča nad njegovim hrbtom marsikateri mogočnej v blagajni.

Dobro bi bilo poizvedeti kdo plača razne izlete z avtomobilom blagajne — ki se vrše posebno ob nedeljah?

Pribijemo.

Na nedeljskem shodu v „Unionu“ je povedal dr. Korošec sledečo, jako zanimivo novico: „Omenim le, da ima „Jadranska banka“ poleg demokratskega glasila tudi že socialdemokratsko glasilo.

Dolgo se je že šepetalo, da je kupila „Jadranska banka“ glasilo socialnodemokratske stranke, sedaj pa smo slišali na javnem shodu, da je to res. Seveda, ako je postal Tone Kristan upravni svetnik „Jadranske banke“, potem pač ni nič čudnega, ako je postalo tudi socialdemokratsko glasilo, glasilo kapitalistov. Kamor je šel voditelj, tja je potegnil tudi glasilo.

Radovedni smo, kaj bodo k temu delavci rekli. Zanimaj nas, ali imajo socialdemokratski delavci še toliko samozavesti, da se ne bodo pustili prodajati kakor kравce na sejmu.

Zagorje ob Savi. Za občinske volitve, ki se vršijo dne 3. maja t. l.

Socialno in gospodarsko gibanje.

Proslava 1. majnika.

Naše delavsko ljudstvo proslavlja 1. maj kot svoj delavski praznik. Narodno - socialistična stranka priredi na ta dan v vseh večjih krajih javne shode, na katerih se bo govorilo o pomenu 1. maja in splošnih težnjah delavnega ljudstva. Večji shodi se bodo vršili:

V Ljubljani v veliki dvorani Mešnega doma ob 10. uri dopoldne.

V Kočevju, kjer se vrši tudi delavska ljudska veselica.

V Trebnjem, v Litiji z družabno zabavo, na Jesenicah, pred kolodvorom in na Bledu.

Pozivljamo vse tovariše, da se za proslavo 1. majnika dobro pripravijo, da bo delavska manifestacija kar najlepše uspela. Natančnejša obvestila, tudi o shodih in proslavi 1. maja na Stajerskem bomo pravočasno poročali v „Jugoslaviji“.

Majski spis. Izšel je majski spis, izdala in založila Narodna socialna tiškovna zadruga, tisk Zvezne tiskarne v Ljubljani. Vsebina je jako bogata: Ivo Peruzzi: Vsem, ki trpijo. Anton Brandner: Prvi majnik. Ivan Tavčar: Naš razvoj. Zorko Fakin: Socializacija industrije. —n—: Socialno zavarovanje. —ko—: Slovanska socialistična vzajemnost. —m—: Načela in demagogija. Dr. Tone Jamar: Zdravje naroda — procvit države. —aa—: Zadrugištvo. Anton Leitgeb: Strokovna organizacija. Adriaticus: Jadransko vprašanje. O. S.: Misli o ljudskem gledališču. Netočnost zgodovinskega materijalizma. Iz kosaške postaje. Majski spis vsem najtopleje priporočamo. Naroča se v tajništvo NSS v Ljubljani, Narodni dom.

Dolžnost naših somišljenikov je, da poročajo važne dogodke in novice, hitro in povsem resnično „Novi Pravdi“.

Pokret narodnega delavstva v Sloveniji.

Ne le v Poljski se razvija in širi pokret narodnega delavstva, marveč tudi sredi drugih slovanskih narodov se uveljavlja ta politična struja, znana tam predvsem pod imenom narodno - socialističnega pokreta.

Toda ta naziv nas ne sme privedi v zmotu; narodni socialisti ne priznavajo marksizma, glavni pogoj za označbo socialista. Socialisti po našem pomenu besede se nazivajo tam socialni demokrati, a tamošnji narodni socialisti so po svojem pojmu in ideji več ali manj blizu poljske Narodne Delavske Stranke (Narodova Partija Robotnicza ali skrajšano N. P. R.)

Delavski svet Čehov ali Slovencev se deli na sledeče stranke: komuniste, socialne demokrate, narodne socialiste in klerikalce. Komunisti odgovarjajo poljskim komunistom ter zelo tudi skrajni levi poljske socialistične stranke, (pod imenom komunistov se v Jugoslaviji deloma skrivajo pripadniki čistega marksizma), socialni demokrati odgovarjajo desnici poljske socialistične stranke, narodni socialisti — to je poljska narodno delavska stranka, klerikalci pa se bližajo naši katoliški stranki, le da niso tako mračnijaški in babjverni kot zadnji.

Stiki med narodnimi delavskimi strankami Slovanstva (med njimi Poljske) so dosti živahni.

V februarju so bili predstavitelji slovenske narodne socialistične stranke v Pragi slavnostno pogostoženi od čeških narodnih socializmov. Pri tej slavnostni priliki v Pragi je tajnik slovenske narodno - socialistične stranke, tovariš Zorko Fakin (slovenski narodni socialisti se nazivajo med seboj „tovariš“, med tem ko se Čehi poslužujejo besede „brat“) v enem iz-

(Nova Pravda od 26. febr. t. l.)

„Razmere med posameznimi slovanskimi narodi niso povsod take, kot bi mi to želeli. Razmerje med nami in Poljaki je skalil tešinski konflikt in ravno tako tudi razmerja med nami ali boljše rečeno med, srbskim delom našega naroda in med Bolgari, ne morem imenovati prijateljskega. Naloga naših strank je, da, stoječ vedno na programu narodnega socializma, premostijo nesporazumevanja, ki leže med posameznimi slovanskimi narodi in to nalogo bomo tem lažje izvršili, ker stojimo na eni strani mi v direktnih stikih z poljsko narodno - socialistično stranko, na drugi strani pa vi v direktnih stikih z bulgarskimi narodnimi socialisti. Ne mislim tukaj na kako direktno intervencijo v prid sporazuma, ker vsaka taka intervencija bi znala preje škoditi, kot pa koristiti medsebojnemu zblizanju. Pač pa mislim, da bi se to zblizanje dalo jako pospešiti potom informacij, kakšne razmere, kakšne smeri in mišljenja vladajo v posameznih slovanskih narodno - socialističnih strankah. Mi bomo obveščali na eni strani poljske narodne socialiste o razmerah in mišljenju vaše stranke obenem pa poročali vam o razmerah in mišljenju poljske narodno - socialistične stranke. Vaša naloga pa je, da nas informirate o duševnem pokretu med bulgarskimi narodnimi socialisti. Prepričan sem, da je ta pot edino prava in da bo ta pot vodila k sporazumu od naroda do naroda eventualno preko oficijelne politike interesiranih vlad.

Uresničenje slovanske socialistične vzajemnosti v praksi si predstavljamo sledeče: Vaša stranka stoji danes v najožjih stikih z eseri (ruski socialni revolucionarji — ruskimi narodnimi socialisti), na drugi strani pa imate najožje stike z nami, jugoslovanskimi narodnimi socialisti. Mislim

torci, da bi morala biti ravno Praga zaenkrat centrom slovanskega socialističnega gibanja in da bi se morala ravno v Pragi ustanoviti nekak centralni organ, ki bi spajal ves slovanski socialistični organizem v eno veliko enoto; ki bi priporila slovanstvu v svetovni zgodovini ono mesto, ki mu gre. Iz tega centra bi se podpiralo naše gibanje v vsem slovanskem svetu moralno in če treba tudi gnotno, da se na ta način zagotovi zmogoviti pohod naše ideje tudi v kraje, kjer bi se sicer vsled pomanjkanja sredstev morala zaustaviti pred nepremagljivimi ovirami.“

V dneh 19. in 20. marca so češki narodni socialisti Slovincem vrnili poset v Ljubljani ob priliki strankinega zborovanja narodnih socializmov.

Na teh zborovanjih se je vedno realnejše razpravljalo o vzajemnosti med slovanskimi narodnimi delavskimi strankami, o stvoritvi skupnega „slovanskega socializma“ z eventualnim generalnim tajništvom v Pragi; „slovanski socializem“ na jbi obsegal tudi ruske „eserje“ (stranka ruskih socialnih revolucionarjev, skrajšano nazvana SR).

Centralno vodstvo Narodne Delavske Stranke je dolžno posvetiti temu gibanju vso pozornost — in brez dvoma je to tudi storilo. Socialisti imajo pol ducata raznih „internacional“, katoliška črna internacionala ima na celem svetu čez potrebo močni skupni skelet v hierarhiji katoliškega klera. Narodni pokret v delavskem razredu ne more omejitvi svojega obzorja do mej svoje vasi, marveč mora zajemati iz političnih in idejnih pridobitev, ki so se jih priborile bratske stranke tu in tam. Predvsem pa je potrebno, da naša stranka nemudoma naveže najpristranejšje prijateljske vezi s Slovenci.

Ne gre le za interes strank. Naša zveza z slovanskimi narodi bo brezdvomno uplivala na naš mednarodni položaj, na bodočo vlogo Poljske med evropskimi državami in silni bomo proti intrigam naših narodnih sovražnikov, ki nam bodo postali neškodljivi. To je za nas tem važnejše, ker ne bo tega nikoli razumela naša diplomatska in konsularna družba, ki je izšla iz šole gospe Helene Paderevske.

Boljševizem propada.

Danes se more že z gotovostjo trdit, da gre komunizem na Ruskem proti svojemu koncu. Teško je to pripoznati in hudo mora biti Leninu, da je tako zavozil. Pred kratkim je imel Lenin na zborovanju v Moskvi govor na katerem je med drugim povedal:

Sprememba politike napram kmetom pomeni, da se je tudi položaj kmetov izpremenil. (Zakaj pa je Lenin politiko napram kmetom izpremenil, saj je vedno trdil, da ima on prav. Politiko je izpremenil, ker bi se, če bi šlo tako naprej, kakor je Lenin mislil vse skup podrl.) Prostost trgovine, je rekel Lenin, bo razvila državni kapitalizem. Sedanje rusko gospodarstvo se deli na pet sistemov. (Prej pa je rekel, da bo komunizem vse opravil.) Prvi narodno - gospodarski sistem je patriarhalni sistem, kjer dela kmet samo za se. Drugi je blagovno gospodarstvo v malem, ki najde odjemalce naravnost na trgu. Tretji je kapitalistično gospodarstvo v komunistični Rusiji kapitalistično gospodarstvo, ali slišite sodrug, kaj pravi Lenin?) Četrti je državni kapitalizem (na lep komunizem, ki sestoji iz samih kapitalističnih narodno - gospodarskih sistemov). Peti pa je socialističen.

Iz Leninovih izjavanj posname-mo, da komunizem polagoma izginja, na njega mesto stopa kapitalizem.

Glavno zborovanje NSS

Govor dr. Rybara na zboru zaupnikov NSS.

(Konec.)

In s tem prihajamo do našega, danes najbolj nevarnega soseda, do Italije. Z rapalsko pogodbo je Italija program svojih imperijalistov skoraj popolnoma uresničila. Svoje strategične meje je pomaknila do Julijskih Alp in Snežnika, zaslužniviši s tem kakih 600.000 Jugoslovancev. S Trstom in Reko je spravila pod svojo oblast skoraj vso izvozno in uvozno trgovino naše države, Čehoslovaške, Avstrije in Madžarske; s Pulo, Lošinjem, Zadrom, Lagosto in Valono je zagospodovala nad celim Jadranom in nam postavila pred, oziroma na našo jadransko obal svoje napadalne postojanke, ki bodo izhodišče za njeno politiko nacionalne in gospodarske ekspanzije in penetracije na Balkan. Rapalski diktat, v kateri niti kapitulacije ne manjkajo, je potisnil našo državo na stopinjo vazalske države. Ne vem, ali je bilo to potrebno; to je pa gotovo, da takega stanja ne more dolgo trpeti noben narod, najmanj pa junaški jugoslovanski. V imenu pogaženega narodnega načela, v imenu svobode moraja, v imenu naše nacionalne in gospodarske neodvisnosti, brez katere se naš narod ne more razvijati, moramo zahtevati revizijo rapalske pogodbe. Temu vprašanju treba podrediti vsa druga. Kakor so bile oči vseh Srbov skozi mnogo desetletij vprte v Bosno-Hercegovino, tako morajo sedaj oči vseh Jugoslovancev biti uprte na naše Primorje. Jugoslovanski problem bo rešen šele, kadar bo naša vsa vzdodna jadranska obal do Soče.

Z ozirom na ta cilj in v zavesti, da bo Italija vedno na strani naših sovražnikov, ne sme se naša država nikdar preveč izpostavljeti za interese drugih in zlasti se ne sme napravljati sovražnikov, kjer tega ni treba.

Franciji in Angliji je naša država brez dvoma hvaležnost dolžna in vsak napad na njuno integriteto nas mora najti na njuni strani; ne more in ne sme se pa od nas zahtevati, da sodelujemo tudi mi pri zaslužnjevanju in uničevanju Nemčije, ki onemogočujeta vrnitev normalnih razmer.

Se odločneje pa moramo odbiti vsak poskus, da se naša vojska zlorabi kot napadalno orožje zapadnega kapitalizma proti Rusiji. Mi gotovo nismo

občudovali sovjetskega režima; mi ravno nasprotno najostreje obsojamo krvavo strahovlado boljševiških diktatorjev in želimo iz ljubezni do bratnega ruskega naroda in tudi v lastnem interesu, da bi se ta narod kmalu otresel vseh krivih prorokov in zopet zavzel ono mesto v družbi narodov, ki mu gre po njegovi kulturi in njegovem številu; noben jugoslovanski vojak, če ni naša država napadena ne sme vzdigniti orožja proti svojim ruskim bratom. Če je res, da je dr. Vesnić šel z nasprotnimi nameni v Pariz, potem treba ravno njemu zaklicati: Ako ni imela naša država dovolj vojakov in orožja, da reši 600.000 Jugoslovancev izpod laškega jarma, potem ne sme žrtevati niti enega za rešitev francoskih in angleških kapitalov na Ruskem.

Geslo naše zunanje politike mora biti: Zvesti dani besedi, zvesti prijateljem; in pred vsem pa lastnemu narodu, zvesti Jugoslovancem, zvesti Slovanstvu.

Pokret slovanskega delavstva.

Mladji smo še, a to ni noben greh, to je naša moč, to znači naša bodočnost. Smo nosilci slovanske svobode slovanskega bratstva in slovanske prihodnosti.

Polagoma smo se začeli gibati mi delavni sloj slovanskih narodov.

Začeli so Čehi in sledili smo Poljaki, Rusi in Slovenci. Ideja je vsklila, začetek je napravljen. Krepkih korakov po začrtani poti pojdemo mi pravi zastopniki slovanskega ljudstva. Vezi, ki so že napeljane, bodo postale močnejše in močnejše, tako da bode napočil dan, ki nas bode našel popolnoma edine.

Našim tovarišem je že znano kako mislijo o našem skupnem delu naši bratje Čehi, danes pa prinašamo mišljenja bratov Poljakov v slovanski skupnosti slovanskega delavnega ljudstva. Zadnja številka glasila „Poljske narodne delavske stranke“ je prinesla sledeči članek:

Tovariš, si li dobil „Novi Pravdi“ vsaj enega naročnika, ako ne, potrdi se. Vedi, da je „Nova Pravda“ edini list, ki zastopa interese slovanskega delavnega ljudstva.

Tiska Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Odgovorni urednik: H. Sever.

Izdaja konzorcij „Nove Pravde“.

Franc Brumat

Ljubljana

6-12

Vsakovrstno manufakturstvo
Mestni trg
št. 25, I. n.

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepletkano hišo, naj se obrne

edino le na domačo tvrdko

Tone Malgaj

13-14

pleskar in ličar

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

Pnevmatike

za avto in kolesa v vseh demizijah, gumijeve predmete, vsakovrstne žice za električno napeljavo, elektrotehnični material in vsakovrstne potrebsčine priporoča po najnižjih cenah 11-15

M. KUŠTRIN

Ljubljana

Dunajska cesta št. 20

Telefon št. 470.

Podružnica: Maribor

Jurčičeva ulica št. 9.

Somišljeniki! Prispevajte za tiskovni sklad!

Kapital: 20.000.000 kron.

Rezerve okrog 6.000.000 K.

Slovenska eskomptna banka

LJUBLJANA

Šelenburgova ul. 1.

Interesna skupnost s „Hrvatsko eskomptno banko“ in „Srbsko banko“ v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje,

Denarne vloge - Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut - Eskompt menic, terjatev, faktur - Akreditivi - Borza. 20-5